

БОГ і БАТЬКІВЩИНА

НА-ВАРТІ

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
В КАНАДІ

Рік I.

Серпень 1949

Ч. 1.

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В КАНАДІ

РІК I.

СЕРПЕНЬ 1949

Ч. 1.

Спілка Українсько Молоді випускає в світ місячник-журнал „НАВАРТИ”, присвячений справам молоді.

Час, що його переживаємо, вимагає від нас певного напруження сил, щоб у тяжкій довголітній боротьбі, яку провадить Україна — українська молодь займала належне місце, щоб у висліді тієї боротьби здійснилася мрія багатьох поколінь української нації, щоб всупереч намаганням наших ворогів, Українська Держава таки була побудована. На нас покладається відповідальний обов'язок: стати НАВАРТІ нашої духовости, щоб ворог нічого не міг вкрасти зі скарбниці духових цінностей, щоб Україна, така далека і така близька нашому серці Вітчизна — не була окрадею збуджена.

Ми свідомі, що поява нашого журналу викличе як серед старшого, так і молодшого українського громадянства в Канаді повільні різні коментарі, здогади і критичні завваги. Хоч ми й передбачали це все, однак рішили випустити в світ наш журнал: не тому, що хочемо змагатися чи конкурувати з іншими пресовими органами існуючих молодечих організацій в Канаді, а тому, що мусимо зберегти духову спадщину СУМ і бути НАВАРТІ тих ідеалів, за які провадилась боротьба на рідних землях в рр. 1925-30.

Ми будемо стояти НАВАРТІ тих традицій і звичаїв, які винесли з Рідного Краю, і будемо старатися зберегти їх незаплямованими і невикривленими.

Ми, молодь, не хочемо бути прибудівкою різних груп або тлом політичної гри. Ми, як авангард нації, мусимо бути НАВАРТІ наших соборницьких національно-державних позицій, а тому всі українські організації, що стоять на тих самих позиціях, — є наші ширі побратими і співники в безкомпромісній боротьбі проти московського червоного імперіалізму.

Як молодь інших народів, так і ми хочемо поглиблювати своє знання, щоб належно приготуватися до зміни ВАРТИ і потім вже певно і непохитно стояти НАВАРТІ національно-суспільних інтересів. Не хочемо бути замкненою релігійною чи політичною сектою. Ми свідомі,

що в замкнених сектах витворюється нетерпимість і упередження, які доводять до духової смерті. Натомість будемо старатися шукати контакту з усіма національнодумачими і діючими українськими організаціями і бути НАВАРТІ єдності української родини. Дві світоглядні течії — безбожницький матеріалізм, з одного боку, і ідеалізм, оснований на засадах християнської етики і моралі, з другого, — характеризують сучасну боротьбу людського духу. Матеріалізм ніколи не був притаманний душі українця. Якщо він і панує нині на Україні, то не як витвір української духовости, а як імпортований Москвою продукт при допомозі сили й меча. Натомість Україна залишається вірною своїм одвічним християнським традиціям, вірною Христовій Церкві, Його науці.

„НАВАРТІ” буде намагатися стояти на сторожі наших християнських традицій і кликатиме молодь під прапор Христа та провадити свою працю під гаслом: „Бог і Батьківщина”.

Ми хочемо зберегти духову єдність з Батьківщиною, а тому не можемо перебувати на постійних еміграційних рейках. Ми не можемо обернутись спиною до Батьківщини і задовольнитися тільки плятонічним коханням чи відкупом у формі мізерної грошової жертви.

Боротьба УПА на рідних землях вимагає від українців поза межами України моральної і матеріальної підтримки. Таку підтримку може дати українська еміграція тільки тоді, коли буде духово об'єднана, коли мірилом її діяльності будуть потреби воюючої України. Ми повсякчас мусимо бути обернені лицем до Батьківщини і гартувати та приготувати себе до змагу.

Наше перебування на еміграції — це, так би мовити, перешикування рядів у глибокому запіллі. Ми тепер стоїмо НАВАРТІ цього відтинку, але готуймося до розгорнення і до висунення нашого відтинку як передової стежі.

Перебуваючи на вільній канадійській землі, ми зберігатимемо в наших серцях вдячність до канадійського народу і його уряду за надання нам притулку і водночас будемо стояти НАВАРТІ інтересів Канади в її боротьбі проти московського комунізму і його п'ятої колонії.

Усвідомляючи те, що новоприбулій українській молоді тяжко робити перші кроки на новому місці свого перебування, ми будемо пропагувати потребу організованого життя, щоб включити молодь до сумівських лав, задовольнити їй, у міру можливості, її духові й матеріальні потреби.

В. К.

До завдань СУМ

Проблема молоді, проблема її загального та національно-державного виховання — це дуже важлива та вічно актуальна проблема в усіх народів світу, а тим більш вона важлива в нас, у народу бездержавного.

Ми повинні чи не найбільше уваги, часу та труду приділити цій проблемі, коли ми думаємо про „завтра”, а не тільки про „сьогодні”, коли нам не байдужа доля українського народу в теперішній дійсності, як і в майбутності.

Так розуміє кожний з нас, у кого є горяче бажання бачити нашу батьківщину вільною і могутньою побіч інших вільних народів світу цього. Хто до цієї проблеми підходить зі становища громадянина-соборника, громадянина-державника, а не з становища своїх фальшивих і дрібничкових амбіцій чи інтересів свого загумінку. Той, хто стоїть лицем до батьківщини, кому визвольна політика нашого народу та шукання правильних шляхів до досягнення нашої остаточної мети є центральною проблемою українського народу, а не той, що старається не бачити того всього, притупити чи заглушити те.

Так розуміє та поступає й той, хто свідомий того, що успішність зреалізування визвольно-політичної концепції українського народу залежить також і від її перманентности в діях, а через те не може бути нам байдужою справа національного обличчя нашої молоді, що має прийти на зміну варті своїх батьків.

Тільки від її моральних вартостей, від її знання та національно-державного виховання буде залежати, якою вона прийде і чи взагалі прийде!

Молодь — це майбутнє народу! Про це знали вже і стародавні народи, а тому стільки уваги, часу та труду приділяли національно-державному вихованню своєї молоді.

Не інакше роблять і тепер всі державні народи світу. Однак, ті справи в них стоять багато краще, як в народів бездержавних, які не тільки не мають потрібних можливостей та засобів, але натрапляють ще й на різного роду перешкоди та небезпеки, що приходять з боку народу-поневолювача, в інтересі якого є приглушити, а то й цілком затерти національні аспірації народу поневолюваного.

Оце й є наше вірую, чи — вірніше — наша програма. Розуміється, виконати бодай частину наміченого ми зможемо тільки тоді, коли молодь сприйме наш журнал як органічну потребу і спільними зусиллями дійсно поставить його НА ВАРТІ справді вільної української національно-політичної державної думки.

Не малі небезпеки криє в собі і саме перебування молоді поза рідними землями, серед чужого оточення.

Не бачити того, приділяти замало уваги та часу національному вихованню нашої молоді тут, на еміграції, або підходити до розв'язки тієї проблеми легковажно, невміло чи робити її проблемою свого власного загумінку, — є національним злочином.

Вправді виховання ммолоді займається вже родина, Церква та школа. Хтось міг би навіть сказати, що цього досить, а через те безпідставні всі наші побоювання. Однак, не так воно на ділі.

Значення виховання молоді родиною, Церквою та школою ніхто не береться заперечувати, хіба тільки ті, що виховання своєї молоді не базують на засадах християнської моралі та нехтують родинним життям.

Однак, ці чинники, хоч вони й відіграють велику роль у вихованні молоді, не дають ще того всього, що потрібне молодій людині до її повного та гармонійного виховання. А коли ще мова про народ бездержавний, то знаємо добре з історії народів, як і свого власного народу, що виховання молоді школою, а часто й Церквою — не завжди збігалось з бажанням та інтересами народу, як і самої молоді.

Та вже поминувши навіть те, ніяк не можна заперечувати чи применшувати значення молодечих організацій у вихованні молоді. Коли в Церкві чи школі молода людина одержує все готове, в певній формі та за певною нормою, то в молодечих організаціях те все здебільшого треба здобути, бо воно приходиться через певні зусилля самої вже молоді.

Там організуються молоді люди, однакового віку, до певної міри й інтелекту, мають певну спільну мету, лишені до певної міри на власні сили та відповідальність за виконання певної праці, певного обов'язку перед своїми друзями, перед своїм народом. Мусять виявити свою власну ініціативу, власний організаційний хист та поборювати різні перешкоди — труднощі, які стоять на шляху до виконання взятого на себе обов'язку чи досягнення поставленої перед собою мети.

Отже — різьблять свої молодечі характери, гартують силу волі, а маючи за собою і власну ініціативу, організуються та живуть карною й активною молодечею громадою, яка виховує нові кадри морально вартісних, працьовитих, мудрих та національно-свідомих громадян своїм народом.

Однак, це все залежить від змісту праці даної молодечої організації. Треба, щоб в основу виховання молодих людей лягла повнота, всесторонність та гармонійність виховних вартостей.

Старшому громадянству залишається стежити за діянням молоді, віддавати свій досвід та подавати моральну й матеріальну піддержку, не відбираючи, однак, у молоді потягу до самоорганізації, власної ініціативи, власної праці та почуття відповідальності, що є основними прикметами, які молодь повинна набути в молодечих організаціях.

Набуття тих прикмет тим більше потрібне для нашої молоді, що живе поза рідними землями, серед чужого оточення та часто-густо здана на свої власні сили.

Це все дуже добре розуміли та взяли до уваги ініціатори та організатори Спілки Української Молоді на еміграції, взявшись до великого, але дуже важливого діла серед молоді, яка по другій світовій війні опинилася на еміграції. Нав'язуючи до традицій існування та діяння СУМ на рідних землях, до її визвольно-революційної боротьби проти большевицької Москви за Українську Самостійну Соборну Державу поряд з іншими українськими революційно-визвольними організаціями та маючи на увазі й долю нашої молоді на еміграції, наші ініціатори відновлюють СУМ, щоб zorganizувати українську молодь, зберегти її національну душу, продовжувати сумівські ідеї та йти сумівським шляхом аж до остаточної перемоги в боротьбі з червоною Москвою.

Ініціатором та першим організатором СУМ на еміграції була та українська молодь, яка пережила ті страхіння большевицького режиму на рідних землях, а між нею були й деякі члени СУМ ще з рідних земель, яким пощастило зберегти своє життя, щоб тут, на еміграції, далі

продовжувати розпочате діло основоположників СУМ — Павлушкова і Матушевського, розуміючи істину, що волі ніхто не дасть нам даром, а її зможе вибороти тільки український народ шляхом національно-революційної боротьби, в авангарді якої повинна йти українська молодь.

Виходячи з цього, СУМ поставив собі певні завдання до виконання, бо треба мати перед собою не тільки правильний шлях і ясну мету, але в першу чергу треба відповідно підготувати молодь, треба зробити її готовою на велике діло, що вимагає відповідної, солідної та довгої підготовки.

Це ясно ми повинні усвідомити, працюючи серед молоді. Бо не від самої форми, а від змісту і тільки від змісту роботи, буде залежати те, якою буде завтра наша молодь.

Тільки від того буде залежати, чи українська молодь, яка історично-політичними обставинами була змушена покинути свої рідні землі, а навіть і та молодь, яка народиться поза межами своїх рідних земель, не пропаде для України серед чужого моря, буде носієм її державницької думки та — коли дійде до вирішального бою, наближенню якого і вона повинна прислужитися — буде готовою на велике діло.

Виходячи з цього, СУМ ставить собі за завдання: організувати всю українську молодь в морально вартісну, національно-свідому, дисципліновану та активну громаду!

Організувати українську молодь, що стоїть на національному принципі, без уваги на її різне віровизнання, політичні переконання та соціальне чи територіальне походження.

Спеціальною опікою охопити молодь, яка з тих чи інших причин ще й досі не знайшла себе, національно не прозріла та забуває на чужині про свої завдання, а через те марнує свій дорогий час і здібності та нахили, задовольняючись надто малими і лише уявними приємностями.

Серед нас не може бути молоді, яка стояла б поза рямцями молодечих організацій, молоді, яка не мала б великої мети та тій меті не служила, отже, щоб не відривалася від ідеалів та прагнень українського народу, за які йде кривава боротьба на рідних землях під прапорами УПА.

СТОЯЧИ НА ГРУНТІ ХРИСТІЯНСЬКОЇ МОРАЛІ І ГЛИБОКОГО УКРАЇНСЬКОГО ТРАДИЦІОНАЛІЗМУ СУМ Є СЕРЕДОВИЩЕМ, В ЯКОМУ КУЮТЬСЯ СТАЛІВІ ХАРАКТЕРИ, ЩО ЗМОГ-

ЛИ Б СТАТИ НА ЗМІНУ СВОЇМ БАТЬКАМ ТА БУЛИ Б БЕЗМЕЖНО ВІДДАНИМИ УКРАЇНСЬКІЙ САМОСТІЙНИЦЬКІЙ ІДЕЇ ДОТРИМУЮЧИСЬ ГАСЛА „Б О Г І Б А Т Ь К І В Щ И Н А ”.
(з програми СУМ-у).

Наша доля — сувора, а через те ми мусимо бути суворими та вибагливими до себе самих, а не йти по лінії найменшого опору. Не неробів, не неуків-всезнайків, не загумінкових патріотів та різного роду спекулянтів, лише людей морально вартісних, характерних, працьовитих, мудрих, карних та чинних патріотів потребує український нарід!

Держава будується свідомим зусиллям та героїчним чином цілого народу. Тому крайня пора видобутися нам із хаосу хуторянства, загумінковости та різного роду спекулянтства, а, відродивши в собі прикмети наших княжих воїнів, козацьких полководців та гетьманів-державників, зцементуватися довкруги всім нам спільної ідеї — боротьби за УССД.

Маємо створити тип українця-державника, українця-соборника, з високими християнськими моральними вартостями та належною національною гідністю, а гилитися українцем-рабом чи хитрим малоросом, або русином.

Це властяться нам тільки тоді, коли ми в собі до України, її народу, на історичних традиціях виплекаємо ідеал великої любови і відданости боротьби за українську державу.

Нам треба знати, що земля, на якій живе український нарід, криє в собі наших предків, наших героїв, що свої буйні голови зложили в обороні нашої батьківщини, в боротьбі за українську державу, в боротьбі за вільне життя українського народу на його прадідній землі. Не було б їх, не було б їхньої боротьби та жертв, — не бути б нині й нам.

В своїй боротьбі за існування наші предки створили багату культуру та виплекали в собі високо моральні цінності для нас. А через те кожний з нас повинен відчувати певний обов'язок супроти свого народу, який дав нам фізичне і духове життя. Не тільки обов'язок, але й відповідальність за його долю.

Про це ми повинні поінформувати та ознайомити і чужий світ, який здебільшого ще й досі фальшиво поінформований про історію нашого народу, про історію його державницьких стремлінь та визвольно-політичної боротьби, маючи фальшиво спрепаровані інформації від наших національних ворогів, що проблему нашої національно-визвольної концепції старалися та стараються цілковито затушувати або зробити своєю внутрішньою проблемою, яка не втра уваги широкого світу.

Нашим обов'язком тут, на еміграції, є стати речниками справжньої України, її державницьких аспірацій та національно-визвольної боротьби від найдавніших часів аж по нинішній день, викриваючи злобну брехливість та загарбницькі наміри й дії всіх наших ворогів.

Перебуваючи тут, далеко поза рідними землями, ми повинні пам'ятати слова Шевченка: „І чужого научайтесь, — свого не цурайтесь”. Ці слова нашого національного пророка повинні стати для нашої молоді на чужині одним із дороговказів в її поступованні.

Маємо нагоду пізнати цінності та культурні надбання інших народів, а тим самим маємо добру нагоду пізнати ще краще і свою вартість, вартість свого власного народу.

Англіїці, які відомі з того, що вміють виховувати свою молодь на добрих громадян своєї держави, висилають обов'язково свою молодь поза межі Англії на те, щоб вона вчилася бачити свою батьківщину ззовні, порівнюючи з іншими країнами світу, коли то дуже часто і зроджується правдива оцінка своєї батьківщини.

Ми тепер на чужині маємо нагоду і повинні пізнати історію інших народів, а знаючи історію свого народу, мусимо пізнати, в чому наш нарід стоїть вище за інші народи, а в чому саме відстає. Це дасть нам змогу, після повороту на рідні землі, вкласти свою працю в ті ділянки українського життя, які є відсталими, в яких є певні недомагання.

Стоячи на засаді, що твердження „в здоровому тілі — здорова душа” є вічно актуальною правдою, ми не менш увагу мусимо присвятити і масовому та всебічному фізичному вихованню нашої молоді. Цього вимагає здоров'я та добро молоді, а тим самим здоров'я і добро цілого українського народу. Через те ми мусимо популяризувати серед молоді значення фізичної тугости та вправности, спритности, сили м'язів та витривалости!

Беручи до уваги місцеві відносини в Канаді, де побіч СУМ існують та діють ще й інші українські молодечі організації, СУМ буде провадити чесну та корисну ривалізацію за образ національної душі української молоді, ривалізацію в починах та діях, але ніколи боротьбу за саме голе число, що могло б створити тільки ворожі табори української молоді в Канаді.

Ми з свого боку докладемо всіх зусиль, щоб психологічні розбіжності серед нашої молоді, що постали не з її вини, якнайскорше затерлися, щоб між всією молоддю заіснувала взаємна виrozumілість, дружба та чесна ривалізація, тримаючись засади, що різні віровизнання та політичні переконання ніколи не повинні стати причиною поділу живого молодого тіла на цілком відокремлені частини.

Однак наші задуми та їх реалізація залежить не тільки від нас самих, а й від зрозуміння справи та доброї волі всіх, що тою чи тою мірою несуть відповідальність за долю української молоді і навіть за її вчинки.

ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕСЬ

(1878 — 1944)

22 липня ц. р. минуло 5 років з дня смерти відомого співця доби відродження України О. Олеся-Кандиби. Той вогонь, яким горіли борці за самостійність України, і ту безмірно велику тугу за покинутою Батьківщиною після прогни наших визвольних змагань 1917—21 рр., поет вбирав у рими і викладав на папір. З-під пера Олеся вийшли такі відомі збірки поезій, як от: „З журбою радість обнялась”, „Чужиною” та

інші.

Українська молодь, що не переживала тієї доби, може знайти багато корисного і повчального в усіх поезіях Олеся. Хоч стихією Олеся була лірика, та все ж у нього можна знайти багато поезій, що дихають життям, що кличуть те життя творити, що вірою сповнюють серця кожного, хто бере до рук його поезії.

Нижче містимо дві поезії покійного.

ПІСНЯ МОЛОДОСТИ

Молодецькі літа — то бурхливий потік
Нестрашні їм ні кручі, ні гори!
Для них, повних замірів, мрій і думок,
По коліна глибше море!
Ось попробуй — скажи, що минеться усе,
Що їх серце погасне з літами,
Що їх мрії, як вітер, життя рознесе
І розтопче своїми ногами.
Бережись! Їхне слово — то куля метка;
Їхній сміх — то вогонь — не повірять!
Тай хто зможе безодню душі юнака
Прямим оком і міркою змірять?
Молодецькі літа — то орел молодий,
Що досвіта зі скелі злітає...
Тільки здалека вигляне промінь ясний,
Тільки барвами хмари вквітає,
Він давно вже в дорозі назустріч йому,
Він давно уже сонце вітає!
Та і гріх, надзвичайна ганеба тому,

Хто з душею живою дрімає!
Хай в Блакиті небес дужчий ворог чека,
Хай накинеться битись — байдуже!
Його віра одна невимовно зляка,
А, бач, молодість вірою дужа!

*

* *

Про світ ви марили, і ось світає...
Дивіться: хмари вже в огні...
Чому ж так мало вас стріває
Схід сонця в рідній стороні!?
Схід сонця жданого! Світає!
Наш дивний ранок, день іде!
Хіба сліпі ви: сонце грає,
Життя шумує молоде!
Як сніг тумани ночі тануть,
В квітках палає небосхил...
Як ви не встанете, то встануть
Мерці великі із могил!

Історія повторюється

(240 річницю полтавського бою).

Пам'ятного 1709 р., 240 років тому, під Полтавою спалахнув бій. То був бій України під проводом гетьмана Івана Мазепи і його союзника шведського короля Карла XII проти московського царя Петра I-го. Перемога союзників означала тоді волночас перемогу і воскресіння України; перемога ж Петра I-го — поразку і похорон самостійності України, а для українського народу — духове і фізичне рабство під чоботом деспота Москви.

Перед великим гетьманом стояло два слова: життя або смерть. Та один тільки шлях вів до життя і до смерті — шлях боротьби. Іван Мазепа був свідомий тих трудів, які доведеться йому прийняти, однак не завагався. Він бачив, що московська політика на Україні вела до знищення козацьких вольностей, до знищення козацтва, як речника незалежності України і оборонця її, а тому й вирішив стати до змагу з поневолювачем України, заключивши союз з

ворогом Росії — Швецією, яка під проводом Карла XII провадила боротьбу проти Москви. Боротьба проти Москви ставала ще тяжчою, коли взяти до уваги стан на Україні після смерті Б. Хмельницького. Після смерти творця Козацької Держави Богдана Хмельницького на Україні не знайшлося йому рівного авторитету, який би зумів об'єднати під одною гетьманською булавою всю Україну, — як фізичну, так і духову. Україна була роздерта сварками між поодинокими особами, претендентами на гетьманську булаву, і окремими шарами суспільства: козацька з міщанством, козацтва з запорожцями, а якщо до того додати поділ України на Лівобережну і Правобережну, зроблений офіційно Андрусівською умовою між Польщею і Московщиною року 1677, то тоді стане зовсім ясно, що задум Мазепи побудувати одну сильну Україну мав більше перешкод, ніж шансів на виграння. Зв'язок України з Росією після Пере-

яславської угоди 1654 р. ще більш утруднював здійснення плянів гетьмана Мозепи, бо всю підготову до зриву треба було робити таємно від Москви. Це було легше робити на зовнішньому відтинку, але далеко тяжче, майже неможливо на внутрішньому, бо всі більші скупчення козацтва були під постійним контролем московських воєвод. Щораз більші утиски волі українського народу від московської влади будили все більш болючі спогади і тугу за добрими часами на Україні часів Богдана Хмельницького, що й було найбільш сприятливим чинником Мазепа відчував це і ще з більшим запалом продовжував розпочате.

Надходив час, коли треба було скинути з себе маску, коли треба було показати, що гетьман України Іван Мазепа не є слугою Петра I-го, що лиш єдиному суверенові може служити вірно син козацького народу, великий патріот рідної землі, яка його своїми плодами вигодувала. Цим сувереном для Мазепи була Україна.

Армії Карла XII йшли на південь, де мали з'єднатися з козацтвом Івана Мазепи, щоб спільними силами вдарити на Москву. До гетьмана приєднався славний кошовий Запоріжжя Кость Гордієнко. Війська союзників підійшли до Полтави і обложили її. Московський цар Петро I-ий збирав усі сили, щоб дати тут генеральний бій Карлові XII і Мазепі. До такого бою дійшло в липні 1709 р. Війська Петра I-го здобули перемогу. Бій Мазепи за Україну зазнав тяжкої воєнної поразки. Старий гетьман з горсткою вір-

них йому людей змушений був іти на еміграцію. Після тяжких трудів гетьман дібрався до Бендер, що були під турецькою владою. Іван Мазепа не міг пережити тяжкої поразки і незабаром, наприкінці 1709 року, помер на чужині.

Минуло вже 240 років від того часу. Україна не склала зброї, а навпаки провадила і провадить безнастонну боротьбу за здійснення задумів покійного гетьмана. З покоління в покоління передавалося все те, за що згинув Іван Мазепа, і спогад про нього додавав сили і енергії нашому народові в його тяжкій боротьбі. Тож зовсім не випадково Москва називає намагання українського народу відокремитись від Москви — мазепинством. Ім'я Мазепи стало символом незалежності України і святим ім'ям для кожного українця, якщо він не є яничар. Наказ Москви проклинати ім'я Мазепи по церквах, плямування його як зрадника ніколи не доходило до душі нашого народу.

Помиляється той, хто каже, що історія не повторюється. Для нас кожна перемога над Московською буде повторенням полтавської битви, але в тій битві, що гряде, Москва вже не перемагає. За 240 років боротьби за власну Державу, від часу Івана Мазепи, Україна змужніла в бою і нині вже стоїть під прапорами УПА. Знайшовши правильний шлях, наш народ дійде до нової Полтави. В новому ж бою під Полтавою переможе дух Мазепи. Історія повториться.

Л. Г.

Холодна війна

Підчас літніх ферій, коли в пресі панує т. з. огірковий сезон, а шалена спека притупила зацікавлення холодною війною, — заіснували дві події: — генеральний страйк в Австралії і ратифікація американським сенатом Атлантійського Пакту.

Здавалось би, що між тими двома подіями немає жадного зв'язку, але в дійсності, як проаналізувати тактику московсько-червоного імперіалізму, можна ствердити, що викликаний п'ятою колоною страйк в Австралії — це тактичний маневр Москви проти Атлантійського Пакту. Щоб не допустити до його ратифікації чи бодай відтягти, Москва наказала п'ятій колоні, спаралізувати господарче життя даної країни, а тим часом розбурхати незадоволені маси. Хвиля страйків прокотилась в Італії, Франції, Англії, Америці, Канаді, а тепер в Австралії. Це був, так би мовити, ва-банк проти Атлантійського Пакту. Ці страйки заподіяли досить дошкульну шкоду, але не досягнули своєї мети — і Москва програла.

Майже всі держави, що приступили до Пакту, вже ратифікували його, а найголовніше те, що там, де спідовалися найбільших труднощів, — в американському сенаті, абсолютною більшістю голосів його ратифіковано. По ратифікації решти держав, пакт увійде в силу і почне діяти. Це між іншим підкреслив президент Трумен у своїй промові в Чикаго, на конвенції масонської організації „братньої допомоги” в присутності 5000 делегатів. На цій конвенції, обвинувачуючи Москву за те, що заключає договори, щоб потім їх не дотримуватися, президент Трумен висловив надію, що в холодній війні, яку провадить демократичний світ з московським тоталізмом, демократія перемагає, і що московський червоний тоталізм розкладається і незабаром буде повалений. Ця промова скріпила настрої різних оптимістів і пацифістів, які думають, „а може й справді Москва залишила свої агресивні пляни і широко прагне спокою”. Найбільша трагедія в тому, що демократичний світ не розуміє або не хоче розуміти

просто диявольської гри Москви.

Підсилювання пацифістичних настроїв — це якраз і є завданням Москви та її п'ятих колон, які різними конгресами миру намагаються приспати чуйність людства. Дійсність виглядає цілком інакше. Москва підмінувала цілу земну кулю, тримаючи в своїх руках запальні шнури, а диригуючи п'ятими колонами, запалює шнур і викликає вибух на тому чи іншому потрібному їй відтинку світового фронту. Москва спритно маскує свої дійсні пляни ітяжко вгадати, де вона готується до чолового удару, а де до флангового. Бувають моменти, що вона одночасно провадить офензиву на декількох відтинках підмінованого фронту. Наприклад, тепер вся увага скупчена на азійському континенті, а зокрема в Китаю, натомість в Європі заіснував стан, який можна назвати „на заході без змін”. Коли переглянемо пресу, то дійсно бачимо, що в Греції бої вже не мають того затяжного, жорстокого характеру, як давніше. Червоні грецькі партизани терплять поразку за поразкою і помічається якесь розгублення. В Німеччині, зокрема на найбільш невральгічному її пункті, в Берліні, — провадяться компромісові розмови з надіями на мирну співпрацю. В Фінляндії гробова тиша. На Балканах відбувається якийсь скомплікований, але тихий герць з Тітом, а поза тим на Балканах все спокійно. Отже витворюється враження якогось відпруження і затишшя. Одначе в тому затишші чути глухе гуркотіння наближення бурі.

Хто слідкує за світовими подіями, тому відомо, що Балкани завжди були тим котлом, в якому приготавлиється більшість європейських війн. Своїм геополітичним положенням Балкани з найважливішою випадовою брамою. Хто опанує Балкани, той пануватиме над Середземним морем, а тим самим пануватиме над головними морськими шляхами. Москва це добре розуміла і під заслоною оборони братів-слов'ян провадила війни з Туреччиною за опанування Балкан. Західня Європа розуміла дійсні пляни московського імперіялізму і об'єднаними силами паралізувала всі ці спроби.

Під час другої світової війни, коли Сталін домагався відкриття другого європейського фронту, в головному штабі альянтів відбувся спір, де має бути створений другий фронт. Державний муж Англії, Чорчил, розуміючи небезпеку опанування Москвою Балкан, намагався переконати, що десант треба зробити в Югославії, цебто другий фронт творити на Балканах. Натомість Айзенговер настоював, щоб другий фронт створити у Франції. Айзенговер передали на поталу Москві. Вона господарить тепер на Балканах як у своїй провінції, але до повного опанування стала на перешкоді Югославія, а вірніше її амбітний володар Тіто. Югославія гальмує пляни Москви не тільки на Балканах, але й в Італії. Цю перешкоду треба усунути, але як? Кинути на Югославію озброєні червоні орди москалів і їх сателітів? Покищо це неможливо, бо це вважалося б агресивним нападом і держави, члени Атлантийського пакту, мусіли б зареагувати. На таку розв'язку балканського питання Москва ще не заризикує, натомість вона має дуже добрі, випробовані способи — диверсії. Хто уважно слідкує за розвитком міжнародних подій, може зауважити, що комуністична преса шораз частіше вміщує статті про боротьбу македонців за об'єднання та створення незалежної македонської держави. За кулісами спритно, хоч і обережно, іде підготовка до проголошення самостійної Македонії тим часом на тих землях, що належать до Болгарії. Створивши штучну македонську державу, почнуть домагатись від Югославії і Греції прилучення земель, заселених македонцями. Свої домагання почнуть підтримувати широко розгорненою партизанкою в Югославії і намагатимуться здійснити свої пляни.

Чи й тоді дасться приспати чуйність людства — невідомо. Але відомо і певно, що Балкани як завсіди, так і тепер є одним з головних підмінованих відтинків, вибух якого замінить холодну війну на гарячу світову пожежу.

Петро Хмурий

СУМ БОРЕТЬСЯ ЗА ПОШИРЕННЯ СЕРЕД
МОЛОДІ СВОЄЇ ІДЕЇ ТА СТВОРЕННЯ НОВИХ
СУМІВСЬКИХ ОСЕРЕДКІВ, ВИМАГАЮЧИ ВІД

СВОГО ЧЛЕНСТВА АКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ЦЬОМУ НАПРЯМКУ, ПАМ'ЯТАЮЧИ, ЩО
СУМ — ЦЕ БОЙОВА НАЦІОНАЛЬНО-СОБОР-
НИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ. (з програми СУМ-у)

Боротьба за душу молоді

Закон боротьби діє в усьому органічному світі. Якщо, наприклад, у тваринному світі йде боротьба лише за фізичне існування, то в світі людини боротьба йде не тільки за фізичне, а й за духове буття.

Боротьба за фізичне існування — жорстока, але там, принаймні, існує якийсь означений фронт і наявність ворога. Натомість боротьба за духовість людини, не має означеного фронту, це боротьба підступна і небезпечна. Тут, немов у джунглях, небезпека чигає на кожному кроці, а ворожі та шкідливі ідеї, різними способами і під різними заслонами намагаються просякнути в душу людини. Історія боротьби за опанування людськими душами є досить довга і давня.

Вже християнство з його універсальними ідеями звело боротьбу з римським світом і вишло переможцем з цієї боротьби, бо ідеї християнства були поступовіші, всеяжніші, етичніші, ніж ідеї римського світу. Християнство перемогло і здобуло панування над людськими душами. З того часу і понині триває безупинна боротьба між двома світоглядами: матеріалістичним і ідеалістичним. Ця боротьба провадиться під різними гаслами, але мета є одна: опанувати людські душі. Той, хто вщипить в душі людей переконання, що його ідеї правильніші, той має шанси вийти переможцем з цього змагу.

У цій боротьбі, в цьому великому змагу головна увага звернена на молодь. Різними стежками та способами прямують, щоб дістатись до її душі.

Преса, книжка, театр, кіно, якщо ви невідповідно наставлені та не контрольовані відповідними чинниками, можуть мати в собі зерно отрути, що ніби непомітно, але вперто і послідовно робить свою роботу.

Молодь з приманним їй ентузіазмом і поривом, а водночас з слабим життєвим досвідом, скоро сприймає всі нові течії, але й скоро рубиться в цьому лабіринті перехресних ідей, напрямків і думок.

Не маючи правильних дороговказів до чистих і справжніх ідеалів, молодь сходить на бездоріжжя, зневірюється, байдуже і шукає задоволення у вирі безжурного, безідейного і легкого життя. Маємо яскравий приклад з життя німецької молоді. Гітлеризм вщипив у душу німецької молоді почуття вишости над іншими. Молодь тільки безупинно парадувала та кричала „гайль"! Коли ж ці всі ідеї, цей весь дурман, яким живили молодь, розвіявся, — німецька молодь відчула повну порожнечу і опинилася на бездоріжжі. Проблема доцільного виховання молоді та збереження її від шкідливих

впливів було, є і буде найбільш актуальним і пекучим питанням кожної суспільності.

Кожний нарід державний, а тим більше недержавний, безупинно шукають засобів і форм, в які можна б було вмістити зміст ідейного виховання молоді.

Творються різні організації, міняються форми та назви, але зміст і мета лишаються незмінними — виховати молодь на релігійно-моральних, національно-свідомих і суспільно-чесних членів своєї нації.

Український нарід упродовж свого історичного буття приділяв і принімає належну увагу вихованню молоді. Процес творення і оформлення ідеологічних позицій відбувався і відбувається серед дуже складних і тяжких умов. Коли ми розгорнемо книгу биття українського народу, то побачимо, що життя, праця і змагання української молоді на рідних землях за здійснення національно-державноцької ідеї — було многогранне, повне снаги і самопосвяти. Молодь завжди була в авангарді боротьби. Але водночас треба визнати, що різні окупантські режими своєю жорстокою системою та постійними ударами зробили проломи та витиснули своє тавро. Найбільш жорстокою боротьбою є боротьба московсько-більшевицького окупанта за душу української молоді. Московсько-більшевицький окупант спрямовує великі зусилля на опанування цього відтинку. Найголовніше завдання окупанта — це вбити українську духовість, перервати традицію та вщипити т. з. советський патріотизм.

Хоч підсоветська молодь не склала зброї і далі змагається за свою українську духовість, але ворогові вдалося зробити проломи на деяких позиціях, і частина української підсоветської молоді покинула фронт боротьби, спантеличена пропагандою советського патріотизму.

Історія боротьби підсоветської молоді — це окремий розділ і окрема тема, яка вимагає ґрунтовного опрацювання, щоб випустити її в світ окремою книгою.

Польська і советська окупація теж зробила свої надшерблення, хоч може і на цілком різних відмінних відтинках. На ці всі надшерблення ми не сміємо замикаати очей, а навпаки, мусимо усунути всю заподіяну шкоду та зміцнити оборонницькі національно-державні позиції.

В сучасному нашому становищі, ми особливою увагою і опікою повинні охопити молодь, яка змушена була покинути рідні землі й шукати захисту на чужині. Опинившись на еміграції серед чужого довкілля, молодь виставлена на тяжку пробу. Зберегти себе і свою ду-

ховість та бути відпорною проти намагання різних шкідливих чинників — як зовнішних, так і внутрішних, — які намагаються внести розклад та розклад.

Чуже довілля з його відмінною психікою, ментальністю і світосприйманням містить в собі багато небезпек. Коли соки рідної землі і рідного довілля, скріплювали і оформлювали ідейні пориви молоді, чуже довілля завжди намагатиметься, коли не вбити, то пригасити ці пориви і знецінити ідею. Чуже довілля завжди намагайтиметься імпонувати своєю матеріальною ідеєю, замість духової культури, і старатиметься вщипити в молодь почуття нижчости. Чуже довілля стартиметься затемнити образ многострадальної Батьківщини і принесені звідти віками освячені звичаї, а вщипити свої не завжди культурні і ідейні. Багато, багато небезпек ховає в собі чуже оточення.

Щоб бути відпорним на всі небезпеки і намагання різних шкідливих чинників, внести розклад, молодь мусить бути чуйною і якнайпильніше провіряти свої ідеологічні позиції. Молодь мусить пильнувати, щоб не втрачалася рівновага і не затиралася гармонійна співпраця між формою і змістом, між словом і ділом.

Коли починає зникати гармонійна єдність між формою і змістом і переважати оперування динамічно ефективними фразами, відтоді починається самозакоханість, що йде в парі з занепадом чину, а кінчається знекровленням ідеї.

Молодь повинна пам'ятати, що героїство — це не тільки одноразовий, ефективний, хоч і відважний чин, але сума щоденних, хоч на око

ніби дрібних, однак чесно і сулінно виконаних обов'язків.

Щоб успішно боротися з цією небезпекою, треба всебічно бути озброєним не тільки мілітарною зброєю, але й духовою зброєю — знанням. Знання молодь повинна в першу чергу черпати з нашої рідної історії і культури, черпаючи з своєї криниці те евшан-зілля, що охоронить нас від денационалізації. Але одночасно молодь повинна черпати і з всесвітньої духової скарбниці, вибираючи все благородне і конструктивне. Німецький філософ Освальд Шпенглер у своїй праці „Політичні завдання німецької молоді” (1924) написав: „Молодь, яка прямує до фундаментів національно-державного і суспільно-політичного життя, мусить докладно вивчити історію та перші джерела основної проблематики державної і політичної думки. Молодь, що йде до політичної роботи озброєна лише власними поривами та довільно настроєними уявленнями, часто творить непевні позиції, які приводять до катастроф”.

Ці слова є не тільки наукою, але й пересторогою для молоді всіх народів. Українське козацтво перед лицем найгрізнішої небезпеки уживало останній, але найпевніший і найміцніший спосіб оборони. Ставляли вози чотирикутником, зв'язували їх ланцюгами, а самі з середини успішно відбивали наступи з усіх боків. І українська молодь перед грізною небезпекою повинна створити міцний духовий чотирикутник, щоб успішно боронити свої ідеологічні позиції, пам'ятаючи про те, що боротьба за душу молоді триває далі.

П. Ш.

С. Маруніч

РІЙ ПОБРАТИМІВ

„Подружились — як степ з вітром” — така приповідка кружляла по відділах УПА-Північ.

Вітер і Степ — два повстанці і незабутні побратими. Степ — сирота з-під Новоукраїнки. Вже десять років минуло, як його батька замучили в тюрмі енкавидисти, а мати померла з голоду на колгоспній роботі. Був довго Степ колгоспним пастухом, а як прийшли німці і почали ловити людей, він покинув рідне село, пройшов широкі степи Правобережжя і подався на Волинь, де саме тоді творились перші українські повстанські загони. До одного з них пристав Степ і так зустрівся з Вітром. А Вітер прийшов сюди простісінько зі школи. Не знав ще гіркої долі, тим то він безжурний, веселий. Розважав задуманого і сумного Степа. Полюбили вони один одного і обидва стали нерозлучними приятелями. Сплять під одним покри-

валом: Степ ще свого не має. Діляться останнім, особливо пиріжками, що їх Вітрові часом присилає його мати. Бо Вітер таки волиняк, недалеко свого рідного дому повстанську славу здобуває, а Степові нема кому пиріжків післати...

Вітер учив Степа, оповідав йому про наше славне минуле. Степ, мов зачарований, прислухався до оповідань Вітра і ще більше задумався. Він думав про якесь оповідання про козацьке побратимство, що його присягою скріплювано.

„А чому тепер нема між нашими повстанцями побратимів”? — поспитав нарешті Степ Вітра. Той відповів: „Є, Степе, хоча так не називають себе. Ось як ми з Тобою!” — „А чому не називають? Як є, то так повинні називати!” — „Ну, щож, можна назвати, побратиме Степе!” — пробував жартувати собі Вітер. Але Степ не жартував. Від того часу він не звав інакше

Вітра, як тільки побратим Вітер. І гордився перед усім відділом і обдаровував свого побратима ще більшою приязню.

В одному гарячому бою з гітлерівськими хижаками, перескакуючи із-за куша під близьке дерево, Вітер якось дивно спіткнувся і впав. Степ хильцем підповз до нього: „Побратиме Вітре, що з Тобою!?” Але Вітер не відзивався... „Невже”?... Не хотів вірити Степ. Ухопив Вітра, як малу дитину, на руки, відніс на безпечне місце, благав друзів рятувати побратима. Переконали друзі, що Вітра вже ніхто не врятує... Відвіз Степ до матері Вітра — спільно поховали сина й побратима. Степ поклявся над Вітровою могилою помститись ворогам за смерть свого побратима. Вітрова мати, довідавшись про сердечну відданість Степа своєму синові, назвала його, сироту, своїм сином.

Пиріжків, що їх тепер прислала Степові його прибрана мати, він не їв. Ділив рівно на двоє та, роздаючи одну половину друзям, казав: „Це Вітрова частина, його немає, з'їжте ж Ви”. А роздаючи режту, кінчав: „Це моя половина... Але без Вітра Степ не буде їсти...”

Тужив Степ за Вітром і старався у всьому його заступити. Він і в бою висувався завжди, як колись Вітер — на перше місце... За це й до ручили йому командування над Вітровим роєм. Приклад ройового командира поривав до бою повстанців.

Рій Вітра-Степа страшний для всіх ворорів. Так само нещадно б'є він тепер сталінських загартників, як бив колись гітлерівських.

„Така сама зараза! — каже про большевиків Степ. Вивезли нашу матір!..” А повстанці знають, що це Степ говорить про рідну Вітрову і про свою прибрану матір. Бо на Сибір вивезли її клятві большевики.

І всі повстанці в рою, за прикладом Вітра-Степа, завели вже побратимство між собою. І так створився „рій побратимів”. Він у сотні найкращий. І найкращий у боях. Таким робить його дух справжнього побратимства, що веде їх всіх за одного, а кожного за всіх.

(„Повстнець” — журнал, видаваний Українською Повстанчою Армією. Рік II, ч. I, січень 1945 рік).

III. КОНГРЕС СУМ

Протягом 30. 4. й 1. 5. ц. р. в Пюртені (Німеччина) відбувся III-й Конгрес СУМ. Делегати 7-тисячної сумівської армії з'їхалися вже втретє, щоб зробити підсумки своєї діяльності і накреслити пляни на майбутнє. Нарадами З'їзду керувала президія в складі проф. С. Вожаківського, д-ра Волиняка, Олещука, інж. Гергеля і Мороза Ярослава. Серед зачитаних письмових привітів, надісланих III-му Конгресові, були привіти від Крайового Комітету СУМ, від Крайового Організаційного Бюро СУМ в Канаді, від ЦЕСУС, КОДУС, СХС, Пласту, СУЖ, від видавництва „Час”, „Українська Трибуна”, „Молоде Життя”.

Усні привіти склали: голова ЦПУЕ проф. І. Вовчук, від ОУЖ п. Кононенко, від редакцій „Соборник” і „Авангард” та під ентузіастичні оплески всіх делегатів — від сумівців-членів УПА. Вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшанували делегати пам'ять першого організатора і провідника СУМ Миколи Павлушкова та всіх сумівців, що життя своє поклали на жертвину Батьківщини.

Ділові наради почалися зі звіту голови ЦК СУМ інж. М. Сердюка. Багато зроблено за звіт-всі делегати, що брали участь у дебатах. „Було бний період, але є й численні хиби, на які вказали дивно, — сказав інж. Сердюк, — якби не було певних недомагань. Найкраща ініціатива зіпсується, якщо вона не знайде підтримки не тільки в КК, але й від кожного сумівця зокрема, бо СУМ

— це ми всі, а не тільки ЦК. Коли до ЦК ставляться максимальні вимоги, тоді й кожен член зокрема мусів себе запитати, як він виконав свої обов'язки.

Контрольна Комісія: голова — інж. М. Сердюк, члени: Р. Борковський, К. Кохно, Р. Поштар, А. Горак; заступники: М. Деба, Д. Штогрин.

Центральний Товариський Суд: голова — Д. Притуляк; члени: Г. Големб'ювський, Г. Турчин, Г. Цебрій.

Після вичерпання всіх точок нарад голова президії Конгресу і нововибраний голова ЦК СУМ проф. С. Вожаківський звернувся до делегатів з прикінцевою промовою: „Кожна організація, яка росте, має помилки, має хиби. Має їх і наша організація. Вони були ґрунтовно висвітлені на цьому конгресі. Конгрес дав численні доручення і вказівки новообраному Центральному Комітетові. Вони мусять бути здійснені. Але здійснення можливе лише тоді, коли почуття відповідальності, коли глибока відданість справі, коли витривалість у вірній службі рідній справі просякне все членство СУМ — від сірого рядовика сумівської армії до голови її проводу. Бо успіх Центрального Комітету — це сума Ваших дрібних успіхів, сума Вашої щоденної праці для добра організації. Яке прегарне завдання служити рідній справі, справі нас усіх! Яка прекрасна школа громадянських чеснот! І в цій школі ми муси-

(Закінчення на стор. 13)

3 діяльності СУМ

В СВІТІ:

НІМЕЧЧИНА. У Німеччині, цілком природно, перебуває найбільша кількість членів СУМ. III-й Конгрес СУМ, що відбувся в Пюртені, ствердив, що на день скликання Конгресу в Німеччині перебувало 2.544 сумівці і сумівки. Крім культурно-виховної праці помітне пожвавлення діяльності СУМ в суспільно-громадському житті. Так у славнозвісній мюнхенській демонстрації 10 квітня 1949 р. сумівці взяли активну участь, творючи навіть окрему колону. В зв'язку з виїздом великої кількості сумівців на нові місця поселення, III-й Конгрес звільнив ЦК СУМ від обов'язку Крайового Комітету американської і французької зон Німеччини, даючи цим можливість Центральному Комітетові віддати більше уваги організаційним бюрам чи осередкам на місцях поселення. Орган ЦК СУМ „Авангард” після поборення фінансової кризи, викликаної реформою, знову почав виходити. На день скликання III Конгресу вийшло перше число. Крайовий Комітет американської і французької зон видає власний інформаційний бюлетень. Неперіодично виходить в англійській зоні часопис „Соборник”, що його видає Крайовий Комітет. Як подає інформаційний бюлетень, найбільше уваги звертають там на підготову сумівців до праці на нових місцях поселення, на вироблення з кожного сумівця активного члена, який би не тільки зобов'язаний був зголоситися до існуючого осередку в тій чи іншій місцевості нового краю, але й виявити досить ініціативи, щоб там осередок СУМ створити.

АВСТРІЯ. В Австрії перебуває 280 сумівців. Крайовий Комітет СУМ тут приділяє багато уваги тим самим справам, що й Крайові Комітети окупаційних зон Німеччини. Справа переселення є так само актуальна й для Австрії і належному підготуванню до цього приділяється багато уваги.

БЕЛЬГІЯ. Бюлетень ЦК СУМ подає такі відомості про життя української молоді в цій країні:

„Невідрадні життєві умови та важка праця українських робітників у Бельгії відстрашувала не одного громадського діяча від думки організувати молодь. Одначе, помилилися скептики. Ентузіясти-сумівці, що приїхали з Німеччини, взяли за організацію осередків і вже за короткий

час мали позитивні наслідки. 28 березня 1948 р. у Льєжі відбувся I-ий з'їзд СУМ. На з'їзд прибули делегати від 21 осередка, що нараховують 754 члени. Вже згодом, 3 квітня 1949 р. відбувся II-ий з'їзд СУМ в Бельгії, який вже міг похвалитися великими успіхами. Крайовий Комітет видає при часописі „Вісті” сумівську сторінку під назвою „В Поході”. Тепер можна сміливо ствердити, що СУМ у Бельгії здобув собі симпатії не тільки серед українців, але й бельгійців, співпрацюючи з бельгійською організацією молоді — ЖОК. В антикомуністичних демонстраціях, улаштованих АБН, СУМ брав активну організовану участь. Український Допомоговий Комітет постійно давав підтримку для СУМ і тепер при УДК є представник від СУМ, який заступає інтереси молоді.

АНГЛІЯ. Тут українці живуть переважно по таборах. Це значно улегшує справу організування нашої молоді в осередки СУМ. Не зважаючи на негативне ставлення керівників СУБ, СУМ там дуже швидко зріс у могутню силу. На день скликання III-го Конгресу СУМ в Англії створено 56 осередків з загальною кількістю 1769 членів. Після звільнення вояків української дивізії лави СУМ значно поповнилися. Тепер СУМ в Англії дістає підтримку з боку управи СУБ і чимраз більше виявляє свою активність у суспільно-громадському житті українців в Англії. З часописів довідуємося, що через спортові гри СУМ здобуває собі друзів серед англійців. Як і треба було сподіватися, сумівці взяли активну участь у влаштуванні протестаційного віча, на яке з'їхалися всі перебуваючі в Англії національності, щоб заявити свій протест проти переслідування релігії в країнах за залізною заслоною. Приємно було, — пишуть, — бачити наших невтомних сумівців в одностроях, які вказували кожному прибуваючому місце на площі, де відбувалося віче.

США. З великою приємністю довідуємося про створення одного осередку СУМ в Чикаго. На превеликий жаль, не маємо докладних інформацій про життя і діяльність наших друзів з Чикаго.

ІНШІ КРАЇНИ. На підставі листів з Австралії, Парагваю, Бразилії, Венесуелі можна ствердити, що і в цих країнах існують уже сумівські осередки.

В КАНАДІ:

Торонто. Це перший осередок СУМ на канадській землі. Ще літом 1948 р. засновано тут два осередки СУМ, однак уже 14 листопада того ж року на спільних загальних зборах двох осередків об'єднуються в один осередок, щоб не розпорошувати сил, а спільними силами взятися до праці серед молоді на місці.

Осередок нараховує близько 200 членів. Щоправда, ще багато молоді в Торонті ходить поза рямцями організованого життя осередку, але то вже вина тієї молоді, яка ще й досі ходить манівцями, замість включитись до організованого життя.

Осередок має вже за собою певний шлях

сцені.

При осередку створено фонд допомоги братам на скитальщині, що спирається на добровільне оподаткування самого членства, яке цим виявило своє почуття українського солідаризму.

До одних з найкращих позитивів праці осередку треба віднести дружну співпрацю осередку з іншими місцевими організаціями, а головне з організаціями молоді у влаштуванні національно-державних свят чи інших імпрез, при чому в багатьох випадках сам осередок був ініціатором.

Від осередку вийшла ініціатива створення

Хор Осередку СУМ в Торонті

корисної культурно-освітньої та виховної роботи — як серед членів осередку, так і поза рямцями своєї організації. Крім ряду науково-виховних рефератів, які були призначені не тільки для молоді осередку, а й для широких кіл громадянства, осередок СУМ чи то сам, чи разом з іншими місцевими організаціями улаштував ряд національно-державних свят та інших імпрез, чим здобув собі повагу серед місцевого громадянства.

Говорячи про культурно-виховну роботу осередку, не можна не згадати про створення та працю при осередку чоловічого хору, який виконує велику та корисну роботу не тільки для осередку, і то навіть поза межами Торонта.

Не боячись критики, часто й несправедливої, хор продовжує далі працю над собою та виконує свою корисну роботу — в першу чергу завдячуючи наполегливій праці його диригета, Зенона Гнопка, а далі й завзятій старанності самих членів хору.

При осередку існує аматорський драматичний гурток, який також не залишився позаду, а дав про себе знати своїми двома виступами на

певного координаційного комітету для певного спільного діяння всіх молодечих місцевих організацій, однак не з вини осередку та ще кількох молодечих організацій ця справа стала на мертвій точці.

Ошава. Осередок організований в грудні минулого року. Нарховує 36 членів. Проводить культурно-виховну роботу серед членів на широких сходах членства — відповідними доповідями та влаштуванням національно-державних свят. Нещодавно осередок відсвяткував восьму річницю Акту 30 червня 1941 р., в якій узяв участь і чол. хор осередку СУМ з Торонта. Програма свята складалася з вступного слова, реферату, відчитання пастирських листів митрополитів обох наших Церков, деклямації та виступи чол. хору.

Свято залишило добре і сильне враження серед усього громадянства в Ошаві, яке масово взяло участь у святі.

Дохід із свята призначено на медикаменти для УПА.

Едмонтон. Осередок закладено в місяці березні цього року. Членів 50. Ведеться культур-

но-виховна робота на широких сходах членства, а останнім часом організовано футбольну секцію при осередку.

Вінніпег. Осередок заіснував у місяці квітні ц. р. Це один з найбільших осередків СУМ у Канаді, в якому об'єднано близько 200 членів.

Маючи відповідну кількість добрих сил, розпочав широку культурно-виховну роботу серед свого членства та видає інформаційний бюлетень сумівця під назвою: „Сумівські вісті”.

Содбурі. Осередок організований щойно в місяці червні ц. р. нараховує до 40 членів.

Віндзор. Хоч осередок організований недавно, в місяці травні ц. р., і нараховує всього до 30 членів, проте осередок відразу взявся до праці. Хоча скромно, однак урочисто відзначив разом із широкими колами громадянства восьму річницю Акту 30 червня 1941 р., В. Дума виролюсив урочистий реферат про 30 червня 1941 року.

35 дол. і 75 центів, зібрані по закінченню свята серед присутніх — на заклик М. Цебенка, призначено для УПА.

Бренфорд. Осередок організовано в липні ц. р. нараховує близько 30 членів. Сам осередок чисельно невеликий, та немає й великих виглядів на чисельне його збільшення, бо й ціла укр. громада в Брендфорді не є чисельна. Однак є добрі передумови на відповідне розгорнення роботи навіть серед такої малочисельної громади. Це довели вже теперішні члени осередку своєю працею при місцевому Т-ві „Народний Дім”, де тепер і міститься осередок СУМ.

Форт Вільям. Цього місяця тут створено осередок СУМ, який об'єднує понад 40 членів. Новостворений осередок має всі дані на один з кращих осередків СУМ. Громада новоприбулих до Форт Вільяму — це одна з активніших громад, що довели вже своєю великою й корисною працею — спершу як організована в гуртку культурно-громадської роботи при Т-ві „Просвіта” на захолі міста, а тепер в гуртку новоприбулих при Т-ві „Просвіта” в центрі міста.

Члени новоствореного осередку СУМ — це активні учасники всієї цієї роботи, якв проробила дотепер новоприбула громада в Форт Вільямі та Порт Антурі, а тому є всі дані, що новостворений осередок дасть незабаром знати про себе своєю працею.

Норанда. За ініціативою Р. Гуменюка цього ж місяця тут відбулися загальні збори молоді з Норанди. Рван та околиці, на яких обговорено потребу створення осередку СУМ, а для здійснення цієї постанови вибрано ініціативний гурток, який має скликати організаційні збори осередку.

Орг. відділ Орг. Бюра СУМ на Канаду.

З ОСТАННІХ ЗВІДОМЛЕНЬ З МІСЦЬ.

Норанда, 17 липня. — Тут відбулися перші загальні збори Осередку СУМ, скликані ініціативним гуртком для організації СУМ, які відкрив голова того ж гуртка Р. Гуменюк, вітаючи всіх присутніх, яких було 60 осіб.

На збори запрошено як новоприбулих, так і місцевих громадян Канади.

По виборі президії зборів, п. Кузьмин виголосив доповідь про завдання СУМ, що її присутні вислухали з великою увагою.

У своїй глибокопродуманій доповіді прелегент порушив такі проблеми, як суть та мету СУМ, а також історію та завдання української еміграції від найдавніших часів і дотепер.

Говорячи про наявні конкретні осяги СУМ на еміграції, закінчив доповідь закликом до присутньої молоді: — ставати в ряди СУМ та продовжувати її ідеї.

По прочитанню статуту СУМ, під бурхливі оплески присутніх прийнято постанову зорганізувати осередок СУМ.

До комітету осередку СУМ увійшли: Р. Гуменюк — голова, С. Кузьмин, О. Паар, В. Мачківський, С. Козяр, І. Петяк, М. Кульчицький, В. Вакуловський — члени.

Контрольна Комісія: Ю. Жук, М. Кухтарук, М. Стеник та В. Качмарський.

Товариський суд: Т. Драган, М. Петришин, Д. Корчак та М. Шумило.

Осередок нараховує вже 47 членів.

На закінчення обговорено плян праці на майбутнє, при чому рішено зорганізувати в скорому часі сумівську бібліотеку.

Виникають труднощі з приміщенням осередку, однак сумівці не журяться, а певні, що найближчими днями і та справа буде позитивно полагоджена.

В. Вакуловський

ІІІ. КОНГРЕС СУМ

(закінчення зі ст.10)

мо дозріти до того, щоб здійснити непомірно вище, далеко тяжче завдання: здобути Українську Самостійну Соборну Державу.

З рук замученого Павлушнова ми перейняли прапор СУМ. Тільки ділом, тільки самівідданою працею, тільки палними серцями, тільки великим коханням батьківщини ми вдержимо цей прапор на висоті, з якої догляне його вся українська молодь.

А коли руки наші втомляться, а серця огорне зневіра, лиймо думчями до тих, яким наші серця і уста співають „Слава” — до боїців за визволення Батьківщини, до молоді в УПА. Їх приклад підбадьорить нас і додасть сил нам. Друзі! Я певний, що ми здійснимо наші завдання, що й ми дамо великий вклад в визвольну справу, бо завжди і на кожному місці і кожний з нас — „Честь України!” — „Готов Боронити!” — відгукнув Конгрес.

3 ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Протягом 23—27 червня ц. р. відбулася друга сесія Української Національної Ради. Після звітів і дискусії ухвалено деякі зміни тимчасового закону про статут державного центру. При голосуванні в справі українського прапора одноголосно схвалено порядок кольорів: блакитний вгорі, жовтий внизу. Затверджено новий склад Виконного Органу.

Уже кілька місяців підряд в осередках скупчення української еміграції відбуваються масові релігійні маніфестації проти переслідування релігії та проти масового винищення народів в концентраційних таборах ССРСР і його сателітних державах. Маніфестації організує Антибільшевицький Блок Народів (АБН), що об'єднує національні організації майже всіх поневолених більшевизмом народів. Широкого розголосу за кордоном набрала мюнхенська демонстрація з дня 10. 4. 49 року. На екранах канадських кінотеатрів висвітлювано її перебіг. Далі слід відзначити протестаційні демонстрації в Корнбергу, Берхтесгадені, Ганновері, Бравншвайгу та ін.

Величаве протестаційне віче відбулося 7 червня в Единбургу, столиці Шотляндії, проти більшевицької тиранії в східній Європі. Віче відкрив почесний голова міжнаціонального комітету п. Стюарт, голова Шотляндської Ліги Європейської Свободи. Після промов і хорових точок ухвалено резолюції. До почесної президії віча, як українських почесних гостей, запрошено голову Центрального Комітету Антибільшевицького Блоку Народів п. Ярослава Стецька та оо. дек. Й. Жана і кан. Д. Лопатинського, що прибули з Лондону.

Велика релігійна протикомуністична маніфестація українців відбулася 26 червня ц. р. в Прудентополі (Бразилія).

Архиєпископ Української Православної Церкви в Канаді Мстислав вислав голові Асамблеї ОН листа, в якому висловив вдоволення з приводу порушення справи кардинала Міндсен-ті на останній сесії ОН. Архиєпископ згадав про жертви України для підтримки Христової Правди. Від 1920—1940 року в Сибіру або від куль загинули 32 єпископи і понад 3.000 священиків Української Автокефальної Православної

Церкви; в 1945—1947 рр. на Україні знищено Українську Греко-католицьку Церкву, а її єпископів та священиків депортовано до таборів примусової праці, — писав у своєму листі архиєпископ Мстислав.

2—3 липня відбувся в Парижі IV-ий Конгрес Об'єднання Українських Робітників у Франції (ОУРФ).

Дев'ять тисяч студентів дістало освіту і дипломи в Українській Господарській Академії, що пізніше перетворилась на Український Технічно-Господарський Інститут. В Регенсбурзі святкувала українська вища політехнічна школа (УТГІ) роковини свого заснування. Оце минуло 27 років з того часу, як в Подєбрадах (Чехія) була заснована, за згодою президента ЧСР Масарика і чехословацького уряду, Українська Господарська Академія.

„ДУМАЙТЕ, ЧИТАЙТЕ..“

(р. в.). Одним з найважливіших завдань на чужині, яке може нас зберегти для народу, це добути добру рідну книжку. Завдання не легке, якщо зважити в яких важких умовах їхали ми на чужину. І треба пам'ятати, що більшість книжок залишилась на рідних землях. Тому кожна вартісна книжка, збережена й перевезена на місце осідку, — це справжній скарб. Поважано, щоб усі книжки поодиноких громадян зібрати, упорядкувати й заложити з них бібліотеку. Добра бібліотека це в наших умовах життя і праці правдивий рятунок перед моральним упадком, скучанням чи перед тугою.

Але найважливіше питання, як цю бібліотеку поповнювати. Звичайно, багато дечого вже й на еміграції видано. Проте всего купити не гроша, а 2) навіть не дасться: 1) на це не стане знати, де ці книжки вишукувати й як їх спроваджувати. Зокрема важні добрі наукові книжки, які всесторонньо могли би нас інформувати про Україну й які при тому були б писані ясно й приступно.

Бракові української книжки на чужині рішило протидіяти найстарше українське Наукове Товариство ім. Шевченка, якому доводиться на чужині святкувати 75-ліття існування. Це заслужене наше Т-во, в проводі якого колись стояли такі світочі української науки, як М. Грушевський та Ів. Франко, видає в цьому році енциклопедію українознавства. В цій енциклопедії будуть коротко зібрані всі найважливіші вістки про Україну в працях наших найкращих вчених. Над енциклопедією працює сотня науковців і під цю пору вона знаходиться вже в друку.

СТОІМО НА ВАРТІ ІНТЕРЕСІВ КАНАДИ В ЇЇ БОРОТЬБІ ПРОТИ МОСКОВСЬКОГО КОМУНІЗМУ І ЙОГО П'ЯТОЇ КОЛОНИ!

Енциклопедія українознавства принесе праці з ділянки історії, географії, етнографії, історії літератури України; вона всебічно насвітлить питання української культури, нашого народного світогляду й нашої національної психології, філософії, тощо. Окремі розділи будуть присвячені господарству й суспільному та політичному питанню. Як бачимо Е. У. заступає цілу малу бібліотечку, низки необхідних посібників і вона обов'язково повинна знайти не тільки в наших спільних книгозбірнях самоосвітніх гуртків, але її повинен придбати на власність теж кожний, хто має заощаджених пару доларів і хто цікавиться нашим життям. Річ у тому, що при переїзді з місця на місце, при наших мандрівках важко було б розстатися з книжкою, яка по якимсь часі станеться нашим найкращим другом порадником.

Книга виходитиме зошитами, що місяця. Один зошит матиме 80 ст. великого формату, а всіх зошитів буде 10.

На Канаду є призначений окремий заступник, до якого можна звертатися за ближчими інформаціями чи пак у якого можна замовляти енциклопедію. Його адреса:

Mr. ROMAN HOLOD, 9399-112 Ave., Edmonton, Alta,
Canada.

Заохочуючи оцим шире до передплати, сподіємось, що Е. У. стане для нашої молоді настільною книгою, яка здобуде собі загальну любов.

СТОЇМО НА ВАРТІ НАШИХ СОБОРНИЦЬКИХ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНИХ ПОЗИЦІЙ!

(Доповнення до статті „III Конгрес СУМ”)

Після уділення абсолюторії уступаючому ЦК обговорено проект зміни статуту. Відтепер ЦК СУМ складатиметься з 20 осіб (6 — президія і керівники відділів; пленум ЦК). До ділового ЦК СУМ ввійшли: голова — проф. С. Вожанківський, 1-й заст. голови — О. Калинник, 2-й заст. голови — М. Р. Шкваритко, секретар — І. Заєць, керманічі відділів — М. Кушнір, д-р В. Маркус, інж. В. Гергель, Т. Калинник. До пленуму ЦК ввійшли: В. Коваль, Т. Музичка, В. Косак, М. Кравчук, Я. Ємець, М. Тютюнник, І. Головінський, Т. Цимбал, І. Черняк, В. Омельченко, Р. Малащук, В. Стельмах.

ЗВЕРНЕННЯ ОРГ. БЮРА СУМ.

Всі колишні члени СУМ, що перебувають тепер у Канаді та з тих чи інших причин ще не увійшли в організоване сумівське життя, повинні зголоситися до місцевих осередків СУМ, а якщо таких немає, то безпосередньо до Орг. Бюро СУМ у Торонті, подаючи про себе докладні дані та адресу!

Українська молодь, що прибула з Європи і досі ще стоїть поза межами українського організованого життя Спілки Української Молоді, яка вже діє і в Канаді, повинна не втікати від того життя, а не гаючи марно часу, — зголоситися до Орг. Бюро по відповідні інформації та організувати на місцях у себе осередки СУМ.

Не треба забувати про наші національні обов'язки, не марнувати своїх молодечих літ, а включитися до нашої молодечої організації та спільними силами, на спільному шляху кувати кращу долю!

Всі існуючі осередки СУМ закликаємо до солідної праці на місцях. Не сам тільки факт організування осередку буде говорити за Вас, а зміст Вашої роботи. Не забувайте, що бездіяльність чи невміло поставлена праця по осередках зневірює молодих людей в наші сили та спроможності, а то й штовхає їх на бездоріжжя.

Тільки відповідною та вміло поставленою працею ми зможемо за певний час організувати всю нашу молодь в ряди СУМ та не дати їй морально пропасти, що є одним з головних наших завдань на чужині.

Не забувайте і про те, що Орг. Бюро СУМ на перехідний період є Вашим керівним органом, супроти якого Ви маєте певні обов'язки. Без такого взаємозв'язку, без виконання певних обов'язків низинними клітинами перед своїм органом не може існувати жадна організація чи установа, не говорячи вже про певні досягнення в запланованій роботі.

Тому прошу точно та своєчасно виконувати всі розпорядження Орг. Бюро СУМ, а тим самим дати змогу та допомогти нам упоратись з тими

ЦЕНТР СЛОВ'ЯНОЗНАВСТВА ПРИ МОНТРЕАЛЬСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТІ

В осінньому семестрі цього року український відділ при Центрі Слов'янознавства буде поширений. Крім української літератури буде українська мова і пропедевтика українознавства. Впис вже розпочався. Секретар Центра Слов'янознавства приймає в Монреальському Університеті (2900 Бульвар Монт Рояль) що дня від 5-ої години. Подобиці в слідуючій числі.

обов'язками, які наклав на нас ЦК СУМ.

Особливу увагу звертаємо всім осередкам на точне та шкоре виконання розпоряджень орг. керівника Орг. Бюра від 3 липня ц. р.

У справах чисто організаційних просимо стало звертатися на адресу організаційного керівника Орг. Бюра СУМ: Василь Кушмелин.

а в усіх інших справах, нав'язаних з сумівською роботою, просимо звертатися на адресу секретаря Орг. Бюра СУМ: Павло Харидчак,

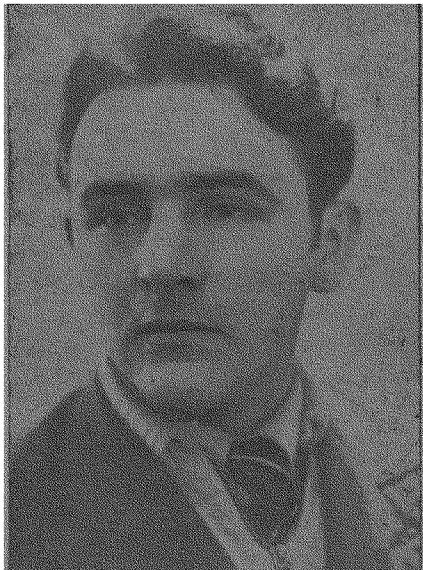
У справах, пов'язаних з нашим журналом (це стосується в першу чергу керівників преси і зв'язку — коресподентів — при осередках СУМ), просимо звертатися безпосередньо на адресу адміністрації журналу. При чому, відразу звертаємо увагу на те, що не слід змішувати звітування керівника зв'язку і преси для журналу з таким же звітуванням для Орг. Бюра СУМ. Тому найкраще писати такі звітування в двох копіях: одна для Орг. Бюра СУМ, а друга для редакції журналу.

В. Стельмах
(голова Орг. Бюра СУМ)

В. Кушмелин
(орг. кер. Орг. Бюра СУМ)

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Іван Каліш (народ. 22. 12. 1922 — загинув 15. 7. 1949) загинув трагічною смертю, активний член СУМ і член ОУН.

Покійний походив із села Залич (пов. Білогорай, окр. Любачів). Як і вся українська мо-лодь, забрана німцями на каторжну працю до Німеччини, бл. п. Іван Каліш перейшов тяжкий шлях життя, працюючи майже чотири роки як невільник у німецьких копальнях. По занепаді гітлерівської Німеччини покійний перебував в таборі вигнанців у Корберзі, звідки виїхав до

Канади восени 1947 р. Останнім часом мешкав в Ошаві, де був одним з активних членів місцевого осередку СУМ. Трагічна смерть вирвала зі сумівських лав одного з найкращих сумівців.

Члени Осередку СУМ в Ошаві доклали багато старань, щоб достойно відпровадити свого друга на вічний спочинок, як це й треба робити, виконуючи свій обов'язок супроти свого друга. В похороні, що відбувся 18.7.1949, взяло численну участь громадянство Ошави. Маленька православна церковця не могла вмістити всіх, що прийшли помолитись за душу покійного, бо бл. п. Іван Каліш був усіма поважаний, і улюблений. Понад 30 вінків покладено на могилу покійного. Між тими, що склали вінки, є українські товариства і окремі особи, як от: осередок СУМ, відділ СУМК, парафія св. Івана, КУК, Братство парафії св. Івана — п-ва Блажко, Мельничук, Бабій і багато інших. 26 авт їхало за домовиною покійного, щоб кинути грудку землі на могилу. Перед опусканням до могили покійного, прощальні слова виголосили від Орг. Бюра СУМ Гусин Л. і від місцевого осередку П. Хрунців. Від парафії св. Івана місцевий священник, а друзі-сумівці прощалися з незабутнім другом пісню „Видиш брате мій”.

Не дочекався покійний повороту на Україну, з-за великої любови до якої пішов у чужий світ і загинув на шляху до осягнення світлої мети. Нехай земля канадійська легкою Тобі буде! Друзі.

„НАВАРТИ”

Видає: Організаційне Бюро Спільки Української Молоді в Канаді
Редагує: Колегія

“ON GUARD”

Ukrainian Monthly

Publisher: Ukrainian Youth Association
Edited by Editorial Committee

Адреса Редакції і Адміністрації:

“ON GUARD”

Ukrainian Monthly

494, Queen St. W.

Toronto,

Ontario,

Canada.

Умови передплати в Канаді і США:

Передплата на рік — 3.00 дол.

Передплата на півроку — 1.50 дол.

Ціна окремого примірника — 0.25 дол.

В інших державах в перчисленні на валюту даної держави. Всі передплати надсилати грошовими переказами (моней ордер) або в звичайних листах на адресу Адміністрації.

Про зміни адреси просимо повідомляти Адміністрацію, подаючи дотеперішню стару адресу.

АДМІНІСТРАЦІЯ.